

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

17. november 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — direktiv 2008/104/EF — vikararbejde — anvendelsesområde — begrebet »arbejdstager« — begrebet »økonomisk aktivitet« — plejepersonale, der ikke er ansat i henhold til en ansættelseskontrakt, og som udsendes til en sundhedsinstitution af en forening, som ikke arbejder med gevinst for øje«

I sag C-216/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Bundesarbeitsgericht (forbundsdomstol i arbejdsretlige sager, Tyskland) ved afgørelse af 17. marts 2015, indgået til Domstolen den 12. maj 2015, i sagen:

Betriebsrat der Ruhrlandklinik gGmbH

mod

Ruhrlandklinik gGmbH,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.L. da Cruz Vilaça, Domstolens vicepræsident, A. Tizzano (refererende dommer), og dommerne M. Berger, A. Borg Barthet og F. Biltgen,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe

justitssekretær: fuldmægtig M. Aleksejev,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 20. april 2016,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Betriebsrat der Ruhrlandklinik gGmbH ved Rechtsanwalt G. Herget
 - Ruhrlandklinik gGmbH ved Rechtsanwältin C.-M. Althaus og S. Schröder
 - den tjekkiske regering ved M. Smolek og J. Vláčil, som befuldmægtigede
 - Europa-Kommissionen ved M. van Beek, G. Braun og E. Schmidt, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 6. juli 2016,

* Processprog: tysk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/104/EF af 19. november 2008 om vikararbejde (EUT 2008, L 327, s. 9).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Betriebsrat der Ruhrlandklinik gGmbH (samarbejdsudvalget ved Ruhrlandklinik, herefter »samarbejdsudvalget«) og Ruhrlandklinik gGmbH vedrørende udsendelsen af K., som er medlem af DRK-Schwesternschaft Essen eV (forening af sygeplejersker i det tyske Røde Kors i Essen, Tyskland, herefter »sygeplejerskeforeningen«) ved Ruhrlandklinik.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Følgende fremgår af 10. og 12. betragtning til direktiv 2008/104:

»(10)

Inden for Den Europæiske Union er der store forskelle i brugen af vikaransættelse og i vikaransattes juridiske situation, status og arbejdsvilkår.

[...]

(12) Dette direktiv opstiller en ramme for beskyttelse af vikaransatte, som er ikke-diskriminerende, gennemsigtig og står i rimeligt forhold til formålet, samtidig med at den respekterer arbejdsmarkedernes og arbejdsmarkedsrelationernes forskellighed.«

- 4 Direktivets artikel 1, stk. 1 og 2, bestemmer:

»1. Dette direktiv finder anvendelse på arbejdstagere, som har indgået en arbejdsaftale eller et ansættelsesforhold med et vikarbureau og udsendes til brugervirksomheder for midlertidigt at udføre arbejdsopgaver under disses tilsyn og ledelse.

2. Dette direktiv gælder for offentligretlige og privatretlige virksomheder, som er vikarbureauer eller brugervirksomheder, der udøver en økonomisk aktivitet, uanset om de opererer med gevinst for øje.«

- 5 Det nævnte direktivs artikel 2 bestemmer:

»Dette direktiv har til formål at beskytte vikaransatte og forbedre kvaliteten af vikararbejde ved at sikre, at princippet om ligebehandling, som fastsat i artikel 5, gælder for vikaransatte, og ved at anerkende vikarbureauer som arbejdsgivere samtidig med, at der tages hensyn til behovet for at etablere passende rammer for anvendelsen af vikararbejde med henblik på at bidrage effektivt til at skabe arbejdspladser og til at udvikle fleksible former for arbejde.«

6 Samme direktivs artikel 3 bestemmer:

»1. I dette direktiv forstås ved:

a) »arbejdstager«: enhver person, som i den pågældende medlemsstat er beskyttet som arbejdstager i medfør af de nationale arbejdsretlige bestemmelser

[...]

c) »vikaransat«: en arbejdstager, som har indgået en arbejdsaftale eller et ansættelsesforhold med et vikarbureau med det formål at blive udsendt til en brugervirksomhed for midlertidigt at udføre arbejdsopgaver under dennes tilsyn og ledelse

[...]

2. Dette direktiv berører ikke national lovgivning for så vidt angår definitionen af aflønning, arbejdsaftale, ansættelsesforhold eller arbejdstager.

[...]«

7 Artikel 5 i direktiv 2008/104 med overskriften »Princippet om ligebehandling« bestemmer i stk. 1, første afsnit:

»De væsentlige arbejds- og ansættelsesvilkår, der gælder for vikaransatte under deres udsendelse til en brugervirksomhed, skal mindst svare til dem, der ville være gældende, hvis de vikaransatte havde været ansat direkte af denne virksomhed til udførelse af samme arbejdsopgave.«

Tysk ret

8 § 99 i Betriebsverfassungsgesetz (lov om medarbejderrepræsentation), som senest ændret ved lov af 20. april 2013 (BGBl. 2013 I, s. 868), i den affattelse, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, har følgende ordlyd:

»1. I virksomheder med normalt over 20 stemmeberettigede arbejdstagere skal arbejdsgiveren før enhver ansættelse [...] underrette samarbejdsudvalget, forelægge ansøgningerne og oplysningerne om de interesserede for dette. Arbejdsgiveren skal, idet han fremlægger de nødvendige dokumenter for samarbejdsudvalget, orientere dette om konsekvenserne af den planlagte foranstaltning og indhente samarbejdsudvalgets samtykke til den planlagte afgørelse. [...]

2. Samarbejdsudvalget kan nægte at give sit samtykke, hvis:

1) Den foranstaltning, som vedrører en ansat, kan være i strid med en lov [...]

[...]«

9 §1, stk. 1, i Arbeitnehmerüberlassungsgesetz (lov om vikararbejde), som ændret ved lov af 28. april 2011 (BGBl. 2011 I, s. 642), der trådte i kraft den 1. december 2011, bestemmer:

»Arbejdsgivere, der erhvervsmæssigt som vikarbureauer vil udsende arbejdstagere (vikarer) til tredjemand (brugervirksomheder) til at udføre arbejdsopgaver, skal have en tilladelse. Udsendelse af arbejdstagere til brugervirksomheder sker på midlertidig basis [...]«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 10 Ruhrlandklinik driver en hospitalsklinik i Essen (Tyskland). I 2010 indgik Ruhrlandklinik en aftale med sygeplejerskeforeningen om udsendelse af arbejdskraft, i henhold til hvilken sidstnævnte har forpligtet sig til at stille plejepersonale til rådighed for klinikken mod en økonomisk godtgørelse, der dækker personaleomkostningerne med tillæg af et fast administrationsgebyr på 3%. Dette plejepersonale består af medlemmer af sygeplejerskeforeningen, der har bemyndigelse til at udøve et fag inden for syge- og sundhedspleje.
- 11 Sygeplejerskeforeningen er en forening, der ikke arbejder med gevinst for øje, og som er tilknyttet Verband der Schwesternschaften vom Deutschen Roten Kreuz eV (sammenslutning af sygeplejerskeforeninger i det tyske Røde Kors). Dens medlemmer udøver deres erhvervsaktivitet som hovedbeskæftigelse enten internt i foreningen eller ved syge- og sundhedsinstitutioner i forbindelse med aftaler om udsendelse. I sidstnævnte tilfælde er de nævnte medlemmer underlagt den pågældende institutions tekniske og organisatoriske instrukser.
- 12 I henhold til sygeplejerskeforeningens forretningsordning betaler sidstnævnte en månedlig løn til sine medlemmer, som beregnes ud fra almindelig skik for den pågældende sektor, med tillæg af bl.a. godtgørelse af visse rejse- og flytteomkostninger, ret til ekstra pension samt ret til betalt ferie i henhold til de gældende bestemmelser i sektoren. De nævnte medlemmer har ligeledes ret til betaling af løn ved arbejdsudygtighed, som skyldes sygdom eller ulykke.
- 13 Forholdet mellem sygeplejerskeforeningen og dens medlemmer reguleres dog ikke af en ansættelseskontrakt. Retsgrundlaget for medlemmernes forpligtelse til at yde et arbejde ligger således i deres indmeldelse i sygeplejerskeforeningen og den forpligtelse, der følger heraf, til at yde deres bidrag til denne i form af arbejdsydelser inden for rammerne af et personligt underordningsforhold.
- 14 K. er sygeplejerske og medlem af sygeplejerskeforeningen. Hun skulle fra den 1. januar 2012 udsendes som plejemedarbejder til Ruhrlandklinik på grundlag af den aftale om udsendelse, som var indgået mellem denne klinik og sygeplejerskeforeningen.
- 15 Ved skrivelse af 2. december 2011 afviste samarbejdsudvalget imidlertid at give samtykke til denne ansættelse med den begrundelse, at ansættelsen af K. ikke var midlertidig og dermed var i strid med § 1, stk. 1, i lov om vikararbejde, der forbyder en ikke-midlertidig udsendelse af arbejdstagere til brugervirksomheder.
- 16 Ruhrlandklinik mente, at dette afslag var grundløst, for så vidt som nævnte § 1 ikke fandt anvendelse i det pågældende tilfælde, og ansatte K. midlertidigt samt anmodede retten om ved en retsafgørelse at tillade en tidsubegrænset udsendelse af hende. Da de lavere retsinstanser havde givet medhold i denne påstand, iværksatte samarbejdsudvalget en appel ved den forelæggende ret – Bundesarbeitsgericht (forbundsdomstol i arbejdsretlige sager, Tyskland).
- 17 Ifølge sidstnævnte ret finder det forbud mod ikke midlertidig udsendelse af arbejdskraft, der er indeholdt i § 1, stk. 1 i lov om vikararbejde, udelukkende anvendelse i forhold til ansatte i et vikarbureau.
- 18 Imidlertid har medlemmerne af sygeplejerskeforeningen, herunder K., ikke karakter af arbejdstagere i henhold til tysk ret, idet de ikke er forbundet med denne forening ved en arbejdsaftale, og dette selv om de mod vederlag præsterer en arbejdsydelse for en anden person og efter dennes anvisninger. Ifølge Bundesarbeitsgerichts (forbundsdomstol i arbejdsretlige sager) praksis udgør en arbejdstager i tysk ret nemlig en person, som på grundlag af en privatretlig kontrakt er forpligtet til at udføre arbejdsopgaver for en anden person, idet han er underlagt instrukser i et personligt underordningsforhold.

- 19 Den forelæggende ret har imidlertid rejst spørgsmålet, om K., selv om hun ikke har karakter af arbejdstager i henhold til tysk ret, vil kunne betragtes som sådan i henhold til EU-retten og nærmere bestemt i henhold til artikel 1, stk. 1, i direktiv 2008/104.
- 20 Ud fra dette synspunkt ønsker den forelæggende ret endvidere oplyst, om sygeplejerskeforeningens udsendelse af K. til Ruhrlandklinik udgør en økonomisk aktivitet som omhandlet i dette direktivs artikel 1, stk. 2, der i denne henseende afgrænser dets anvendelsesområde.
- 21 Bundesarbeitsgericht (forbundsdomstol i arbejdsretlige sager) har på denne baggrund besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Finder artikel 1, stk. 1 og 2, i [direktiv 2008/104] anvendelse på udsendelse af et foreningsmedlem til en anden virksomhed med henblik på at udføre arbejdsopgaver efter dennes faglige og organisatoriske instrukser, hvis foreningsmedlemmet ved sin indmeldelse i foreningen har forpligtet sig til at stille sin fulde arbejdskraft til rådighed også for tredjemand, hvorfor medlemmet modtager en månedlig betaling fra foreningen, som beregnes efter de sædvanlige kriterier for den pågældende virksomhed, og foreningen til gengæld for udsendelsen modtager refusion af personaleomkostninger for medlemmet samt et administrationsgebyr?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 22 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige oplyst, om artikel 1, stk. 1 og 2, i direktiv 2008/104 skal fortolkes således, at direktivets anvendelsesområde omfatter en situation, hvor en forening, som ikke arbejder med gevinst for øje, mod en økonomisk godtgørelse udsender et af sine medlemmer til en brugervirksomhed med henblik på i denne virksomhed primært og efter anvisninger af sidstnævnte at udføre en arbejdsopgave mod betaling af løn, selv om dette medlem ikke har karakter af arbejdstager i henhold til national ret, fordi vedkommende ikke har indgået nogen ansættelseskontrakt med den nævnte forening.
- 23 I overensstemmelse med nævnte artikel 1 forudsætter anvendelsen af direktiv 2008/104 bl.a., at den pågældende person er »arbejdstager« som omhandlet i denne artikels stk. 1, og at det vikarbureau, der udsender personen til en brugervirksomhed, udøver en »økonomisk aktivitet« i den betydning, hvori dette udtryk er anvendt i nævnte artikels stk. 2.
- 24 Således skal det for at besvare det forelagte spørgsmål afgøres, om disse to betingelser er opfyldt under de i denne doms præmis 22 omhandlede omstændigheder.

Begrebet »arbejdstager«

- 25 Med henblik på at fortolke begrebet »arbejdstager« som omhandlet i direktiv 2008/104 skal det understreges, at begrebet i medfør af direktivets artikel 3, stk. 1, litra a), dækker »enhver person, som i den pågældende medlemsstat er beskyttet som arbejdstager i medfør af de nationale arbejdsretlige bestemmelser«.
- 26 Således følger det af bestemmelsens ordlyd, at enhver person, der præsterer et stykke arbejde, og som sådan er beskyttet i den pågældende medlemsstat, er omfattet af begrebet »arbejdstager« som omhandlet i det nævnte direktiv.
- 27 Det følger imidlertid af Domstolens faste praksis, at det væsentligste kendetegn ved et arbejdsforhold er, at en person i en vis periode præsterer ydelser mod vederlag for en anden og efter dennes anvisninger, idet den juridiske betegnelse af dette arbejdsforhold i national ret og dets form samt

karaktern af retsforholdet mellem de to personer ikke er afgørende i denne henseende (jf. i denne retning dom af 11.11.2010, Danosaj, C-232/09, EU:C:2010:674, præmis 39 og 40 og den deri nævnte retspraksis).

- 28 Det følger i øvrigt af artikel 1, stk. 1, i direktiv 2008/104 og af dettes artikel 3, stk. 1, litra c), der definerer begrebet »vikaransat«, at dette direktiv ikke alene finder anvendelse på arbejdstagere, som har indgået en arbejdsaftale med et vikarbureau, men også dem, som har indgået et ansættelsesforhold med en sådan virksomhed.
- 29 Heraf følger, at hverken den juridiske kvalifikation i henhold til national ret af det forhold, der findes mellem den pågældende person og vikarbureauet, eller karakteren af deres retsforhold eller retsforholdets form, er afgørende med henblik på at betegne denne person som »arbejdstager« som omhandlet i direktiv 2008/104. Navnlig kan en person som K. – i modsætning til det, som Ruhrlandklinik har gjort gældende i sine bemærkninger – ikke udelukkes fra begrebet »arbejdstager« som omhandlet i dette direktiv og dermed fra dettes anvendelsesområde alene med den begrundelse, at hun ikke er tilknyttet vikarbureauet ved en ansættelseskontrakt, og at hun derfor ikke har karakter af arbejdstager i henhold til tysk ret.
- 30 Denne konklusion kan ikke påvirkes af den omstændighed, at direktiv 2008/104 i henhold til dettes artikel 3, stk. 2, ikke berører national ret for så vidt angår definitionen af arbejdstager.
- 31 Som generaladvokaten har anført i punkt 29 i forslaget til afgørelse, betyder denne bestemmelse nemlig udelukkende, at EU-lovgiver har haft til hensigt at bevare medlemsstaternes beføjelse til at fastlægge, hvilke personer der hører ind under begrebet »arbejdstager« som omhandlet i national ret, og som skal være genstand for en beskyttelse inden for deres interne retsorden, et aspekt, som direktiv 2008/104 ikke har til formål at harmonisere.
- 32 Derimod kan den nævnte bestemmelse ikke fortolkes som en afståelse fra EU-lovgivers side fra selv at fastlægge rækkevidden af dette begreb som omhandlet i direktiv 2008/104 og således direktivets personelle anvendelsesområde. Således som det følger af denne doms præmis 25 og 26, har EU-lovgiver nemlig ikke overladt det til medlemsstaterne ensidigt at definere det nævnte begreb, men har selv præciseret rammerne herfor i direktivets artikel 3, stk. 1, litra a), ligesom EU-lovgiver i øvrigt har gjort det for så vidt angår definitionen af »vikaransat« i nævnte direktivs artikel 3, stk. 1, litra c).
- 33 Således dækker det nævnte begreb med henblik på fortolkningen heraf enhver person, der indgår i et arbejdsforhold som nævnt i denne doms præmis 27, og som i den pågældende medlemsstat er beskyttet i forbindelse med den arbejdsydelse, som vedkommende præsterer.
- 34 Ovenstående fortolkning understøttes af de formål, der forfølges med direktiv 2008/104.
- 35 Det fremgår nemlig af 10. og 12. betragtning til dette direktiv, at vikaransattes juridiske situation, status og arbejdsvilkår inden for Unionen er karakteriseret ved store forskelle, i hvilken forbindelse det nævnte direktiv tilsigter at opstille en ramme for beskyttelse af disse arbejdstagere, som er ikke-diskriminerende, gennemsigtig og står i rimeligt forhold til formålet, samtidig med at den respekterer arbejdsmarkedernes og arbejdsmarkedsrelationernes forskellighed. I henhold til samme direktivs artikel 2 har dette således til formål at beskytte vikaransatte og forbedre kvaliteten af vikararbejde ved at sikre, at princippet om ligebehandling gælder for disse ansatte og ved at anerkende vikarbureauer som arbejdsgivere samtidig med, at der tages hensyn til behovet for at etablere passende rammer for anvendelsen af denne type arbejde med henblik på at bidrage effektivt til at skabe arbejdspladser og til at udvikle fleksible former for arbejde.

- 36 En begrænsning af begrebet »arbejdstager« som omhandlet i direktiv 2008/104 til personer, der falder ind under dette begreb i henhold til national ret, særligt til dem, der via en arbejdsaftale er forbundet med et vikarbureau, ville imidlertid kunne bringe virkeliggørelsen af disse mål i fare og følgelig bringe direktivets effektive virkning i fare ved på en urimelig og ubegrundet måde at indskrænke dettes anvendelsesområde.
- 37 En sådan begrænsning ville nemlig gøre det muligt for medlemsstaterne eller vikarbureauerne vilkårligt at udelukke visse kategorier af personer fra den beskyttelse, der er tilsigtet med det nævnte direktiv, især fra anvendelsen af princippet om ligebehandling mellem vikaransatte og det personale, der er ansat direkte af brugervirksomheden, som er indeholdt i samme direktivs artikel 5, også selv om det ansættelsesforhold, der knytter disse personer til vikarbureauet, ikke adskiller sig væsentligt fra det ansættelsesforhold, der knytter de ansatte, der betegnes som arbejdstagere i henhold til national ret, til deres arbejdsgiver.
- 38 I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret oplyst, at sygeplejerskeforeningen ønsker at stille K. til rådighed for Ruhrlandklinik med henblik på, at hun i denne klinik som hovedbeskæftigelse og efter dennes anvisninger udfører opgaver i sin egenskab af sygeplejerske mod en månedlig betaling, som beregnes efter de sædvanlige kriterier inden for syge- og sundhedspleje. I lyset af de i forelæggelsesafgørelsen anførte betragtninger synes det forhold, der knytter K. til sygeplejerskeforeningen, således ikke at adskille sig væsentligt fra det forhold, der knytter de ansatte, der arbejder for et vikarbureau, til dette.
- 39 Desuden fremgår det af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at medlemmerne af sygeplejerskeforeningen, herunder K., drager fordel af en række rettigheder, der til dels er identiske med eller svarer til de rettigheder, som personer, der i henhold til tysk ret betegnes som arbejdstagere, nyder godt af.
- 40 Således har den forelæggende ret selv understreget, at disse medlemmer drager fordel af ufravigelige arbejdsretlige beskyttelsesbestemmelser. Derudover er de nævnte medlemmer, som det er blevet præciseret af Ruhrlandklinik og den tyske regering som svar på et spørgsmål fra Domstolen i henhold til artikel 61, stk. 1, i dennes procesreglement, underlagt Sozialgesetzbuch (lov om social sikring) på samme måde som de personer, der betegnes som arbejdstagere i henhold til tysk ret.
- 41 Desuden er disse medlemmer ifølge Ruhrlandklinik omfattet af de lovbestemmelser, der finder anvendelse på arbejdstagere for så vidt angår betalt ferie, sygeorlov, barsels- og forældreorlov og oppebærelse af lønnen ved arbejdsudygtighed, som skyldes ulykke eller sygdom. De har i øvrigt den samme beskyttelse som Ruhrlandklinikns egne ansatte på området for deltagelse i beslutningstagningen inden for klinikken, modtager samme løn og er underlagt arbejdsvilkår, som er identiske med disse sidstnævntes. Endelig kan de kun ekskluderes af sygeplejerskeforeningen, hvis der er en tungtvejende grund hertil.
- 42 I lyset af disse forhold lader det således til, at medlemmerne af sygeplejerskeforeningen i Tyskland er beskyttet i forbindelse med de arbejdsopgaver, som de udfører, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.
- 43 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal begrebet »arbejdstager« som omhandlet i direktiv 2008/104 fortolkes således, at det omfatter enhver person, som udfører en arbejdsopgave, dvs. som i en vis periode præsterer ydelser mod vederlag for en anden og efter dennes anvisninger, og som i forbindelse hermed er beskyttet i den pågældende medlemsstat, og dette uanset den juridiske betegnelse af denne persons arbejdsforhold i national ret, karakteren af retsforholdet mellem de to personer og arbejdsforholdets form. Det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, om disse betingelser er opfyldt i den pågældende situation, og om K. følgelig skal betegnes som »arbejdstager« som omhandlet i dette direktiv.

Begrebet »økonomisk aktivitet«

- 44 Hvad angår fortolkningen af begrebet »økonomisk aktivitet« som omhandlet i artikel 1, stk. 2, i direktiv 2008/104 skal det understreges, at enhver aktivitet, der består i at udbyde varer eller tjenesteydelser på et givet marked, i henhold til Domstolens faste retspraksis har økonomisk karakter (jf. bl.a. dom af 18.6.1998, Kommissionen mod Italien, C-35/96, EU:C:1998:303, præmis 36, af 6.9.2011, Scattolon, C-108/10, EU:C:2011:542, præmis 43, og af 23.2.2016, Kommissionen mod Ungarn, C-179/14, EU:C:2016:108, præmis 149).
- 45 I den foreliggende sag tilbyder sygeplejerskeforeningen imidlertid tjenesteydelser på markedet, der består i udsendelse af plejepersonale til syge- og sundhedsinstitutioner i Tyskland mod en økonomisk godtgørelse, der dækker personaleomkostningerne og administrationsomkostningerne.
- 46 I modsætning til det af Ruhrlandklinik anførte er den omstændighed, at sygeplejerskeforeningen ikke har gevinst for øje, i overensstemmelse med selve ordlyden af artikel 1, stk. 2, i direktiv 2008/104 og i henhold til Domstolens faste retspraksis (jf. bl.a. dom af 3.12.2015, Pfothenhilfe-Ungarn, C-301/14, EU:C:2015:793, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis), ikke relevant i denne henseende. Sygeplejerskeforeningens retlige form, idet denne er oprettet som en forening, er heller ikke relevant, eftersom formen ikke berører den økonomiske karakter af den aktivitet, der udøves.
- 47 Følgelig udøver en forening som sygeplejerskeforeningen, der udsender plejepersonale til syge- og sundhedsinstitutioner mod en økonomisk godtgørelse, der dækker personaleomkostningerne og administrationsomkostningerne, en økonomisk aktivitet som omhandlet i nævnte direktivs artikel 1, stk. 2.
- 48 Under hensyn til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 1, stk. 1 og 2, i direktiv 2008/104 skal fortolkes således, at direktivets anvendelsesområde omfatter en situation, hvor en forening, som ikke arbejder med gevinst for øje, mod en økonomisk godtgørelse udsender et af sine medlemmer til en brugervirksomhed med henblik på i denne virksomhed primært og efter anvisninger af sidstnævnte at udføre en arbejdsopgave mod betaling af løn, når dette medlem i forbindelse hermed er beskyttet i den pågældende medlemsstat, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at undersøge, selv om det nævnte medlem ikke har karakter af arbejdstager i national ret, fordi vedkommende ikke har indgået nogen ansættelseskontrakt med den nævnte forening.

Sagens omkostninger

- 49 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parterers udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Artikel 1, stk. 1 og 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/104/EF af 19. november 2008 om vikararbejde skal fortolkes således, at direktivets anvendelsesområde omfatter en situation, hvor en forening, som ikke arbejder med gevinst for øje, mod en økonomisk godtgørelse udsender et af sine medlemmer til en brugervirksomhed med henblik på i denne virksomhed primært og efter anvisninger af sidstnævnte at udføre en arbejdsopgave mod betaling af løn, når dette medlem i forbindelse hermed er beskyttet i den pågældende medlemsstat, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at undersøge, selv om det nævnte medlem ikke har karakter af arbejdstager i henhold til national ret, fordi vedkommende ikke har indgået nogen ansættelseskontrakt med den nævnte forening.

Underskrifter